

Kres . . .

KRESNI VEČER NEKDAJ IN DANES. — CIRIL METODOVI KRESOVI. — OBIČAJI PO NAŠIH KRAJIH.

Nekdaj je bil v naših krajih kresni večer za svetim večerom najskrivnostnejši. Na Kranjskem so v Valvazorjevih časih dekleta metala ta večer vence v potoke in studence, da bi iz vodenega zrcala spoznavale svojega prihodnjega ženina. Tudi med štajerskimi Slovenci je znana govoricca, s katero se dekleta med seboj dražijo, če je kateri spodletelo: »Saj si ga hodila že v studenec gledat, pa ga le nisi zagledala!« Kresni običaji so pa dandanes že precej pozabljeni. Tuin-tam je še ostala navada, da prižigajo visoko plamteče kresove na predvečer »Ivanjega« (24. junija). Drugod so to navado združili z Metodovanjem 4. julija, ko se širom slovenske domovine zaiskrijo znaki nacionalne zavesti. Žal tudi ta običaj leto za letom gineva, zato je CMD pričela s hvalevredno propagando, da se vsaj ta slovanski običaj ohrani kot znak naše čuječnosti in ljubezni domače grude. Naj vsaj 4. julija zvečer zažare naše gore!

Na Ptujskem polju s onekdaj dečki teekali med njivami z gorečo slamo in so peli. Od Jurjevega do kresa so hodila dekleta h križem prepevat ali so si pa kje drugje napravila šotor iz borovih vej in so ga s traki okrasila. Na kresni večer, ko so zadnjič pele, so zakurile ogenj in zažgale šotor. Ono dekle, ki je z vršičem v roki skočilo prek ognja, se je še isto leto omožilo, katero pa ni skočilo, pa je še to leto — »brez zakona porodilo«.

V Središču so pa nekdanj napirali na večer pred Ivanjim rumene kresne cvetlice in pravili sledeče: »Pred vžiganjem kresov denejo toliko cvetic, kot je ljudi pri hiši na okno in vsak si mora eno izmed njih odbrati, ki je potem njegova. Kdor najde zjutraj, da mu je cvetlica ovenela in glavo pobesila, ve, da mora v kratkem umreti . . .«

Na Pohorju in Kozjaku so še pa sledeči običaji: Na kresni večer obreže trem rastočim česnom bilj. Ko obrežeš prvega, si misli veselje, pri drugem žalost, pri tretjem modrost. Ponoči bodo bilke zopet pognale. Katera izmed njih zraste najvišje, tista želja se ti v bodočem letu izpolni.

Mariborsko gledališče

Burka »On in njegova sestra«.

Opozarjamo cenj. občinstvo, da se vprizori v Narodnem gledališču v sredo, dne 27. junija po dolgem času velezabavna burka s petjem v štirih dejanjih »On in njegova sestra«. Spisal Bernard Buchbinder, godbo zložil Rudolf Reimann. V naslovnih vlogah nastopita gđ. Udovičeva in g. Harastovič. Dalje igrajo še gg. Kraljeva, Starčeva, Železnik, Rasberger, Grom, Kovič Joško, Skrbinek Vl., Kovič Pavle, Tovornik, Rožanski in drugi. Režijo vodi Pavel Rasberger, dirigira pa Lojze Herzog. Predstava se bo vršila v korist »Udruženja gled. igralcev«.

Nedelja - Janezov

Razpoloženje včerajšnje nedelje je bilo zelo mnogolično. Sicer ni bilo nedeljsko jutro ob svitanju prve zore nič prida obe-tajoče in čemerno, kakor užaljena ženska. Dopoldne do devetih se je nebo pripravljalo celo na krčevit jok. Vendar so zmagali ugodni vetrovi in zlato poletno solnce je radodarno sipalo svoje žarke nad Maribor. Proti poldnevu pa je pritisnila tako moreča sopara, da so celo najsigurnejši vremenski preroki pričakovali toče z nalivom. Vendar so se kljub žalostnim perspektivam nedeljskega jutra odpravljale cele trupe izletnikov — na Pohorje, ki se je včeraj spremenilo v pravcato človeško mravljišče. Od obronkov je odmevalo razposajeno petje, ukanje, vriskanje in glasen smeh ženskega sveta. Ob vznokžju Pohorja šetajočemu se zdi vso to kombinirano veselje kakor veličastna simfonija. Res ni zlepa mesta, ki bi imelo tako divno in mnogolično okolico kakor baš Maribor, kar tudi tujci odkrito priznavajo.

Včerajšnja nedelja je bila skoro brez pomembnejših društvenih ali kulturnih prireditev. Vsa pažnja je bila osredotočena na godovanje številnih Janezov z

Da se ti odkrije še več skrivnosti, ki jih brani zate nastopno leto, zasači še tisti večer koprivo. V katero smer se v kresni noči obrne njen vrh, tja te bo vodila življenja pot. Če se pobesi, ti je usojena še to leto hladna zemlja; če se okrene proti domu, se boš še grel ob domačem ognjišču, če pokaže drugam, si bo šel v tujino iskat sreče.

Na dan pred praznikom sv. Janeza Krstnika pripravi moko za peko. Drugo jutro vstani pred solničnim vzhodom in hiti v gozd k izvirku, do katerega ne sišiš jutranjice, ki jo poje zvon v župnijskem stolpu. Zajemi si vode, ki priteka od studenca. S to vodo zamesi testo. Nakiplilo bo brez kvasa. Ako to testo uporabljaj za domači kvas, ti ga vse leto ne bo zmanjkalo.

Na kresni večer, ko že odhaja družina k počitku, položi na mizo hleb kruha in nož, zraven tega pa križ in blagoslovno vođo. Nato pometaj hišo, a pazi, da pričneš pri vratih in vlečeš smeti proti mizi. Tudi ne smeš dvigniti pogleda od tal, dokler ne zadeneš z metlo ob rob mize. Tedaj pa hitro poglej pod mizo. Ako čepi tam možki, se boš še to leto možila. Tudi fant lahko zve ali je pod mizo že pripravljena zanj žena, to pa seveda le, če se je preje naučil spretno sukati metlo.

Po golih rebrih se med borovničevjem in robidovjem plazijo kače. Njih strupenega pika te varuje Blaževa sveča. Potegni s svečo trikrat okoli nog, trupa in glave in izgovarjaj pri tem prav razločno, zbrano in pobožno: »Bog dai, da me ne bi pikale kače!« Stori to na kresni večer in vse leto boš varen kač!

Ko neseš na kresni dan zjutraj prvič drva k ognjišču, si jih naloži, kolikor le moreš nesti. Spotoča jih preštevaj. Če si zadela na pare, se boš to leto omožila; če nisi, potrpi, in ko mine leto in dan, vnovič poizkusi svojo srečo!

Kolikor dni po kresu kukavica poje, toliko dni po Mihaelovem ni mraza.

brezobzirnim zalivanjem . . . Zakaj brezobzirnim? Janez Krstnik je vendar vzornik in patron — abstinentov, kar pa nosilci njegovega imena po veliki večini niso. Zvečer pa so Janezi kolovratili proti mestu in marsikateri veseljak je bil »pravi Janez« v prenešenem pomenu besede.

Proti večeru pa je divjala v okolici za Sv. Urbanom, Kozjakom in nad Slovenskimi goricami velika nevihta z gromom in bliskom, dočim je Maribor še-le okrog desetih zvečer obiskal le pohleven dežek, ki je ohladil razpaljeno ozračje. Tako so vsaj naši Janezi in Ivanke prišli na svoj račun, da ne bo godrnjanja in nepotredne kritike.

Izlet Glasbene Matice na mejo.

Povabljena od obmejnih Slovencev po-hiti v nedeljo, dne 1. julija Glasbena Mat-ica v St. Ij. Njen celotni zbor bo pel na vrtu gostilne Muršec vštric kolodvora večinoma narodne pesmi in najznačilnejše iz svojega švicarskega programa.

Proslava Vidovega dne.

Cerkvena proslava Vidovega dne kot spominskega dne preminulim boriteljem za domovino se bo vršila v mariborski stolni in mestni cerkvi ob 10. dop. s slovesno pontifikalno mašo. Tudi v drugih krajih, kjer so sedeži oblastev, se proslavi spominski dan s svečanem cerkvenim opravilom. Svečanosti se povsod udeleže krajevni predstavniki vojaških in civilnih, državnih in samoupravnih obla-stev in uradov. Državna poslopja in ura-di razobesijo ta dan zastave.

Uradi za agrarne operacije v Ljubljani (t. j. komisija za agrarne operacije, komi-sar za agrarne operacije v Ljubljanski oblasti in komisar za agrarne operacije v Mariborski oblasti) so se preselili iz palače velikega župana na Bleiweisovi cesti v Auerspergovo palačo, Gosposka ulica št. 15, II. nadstropje, kjer uradujejo od pondeljka dne 25. junija dalje.

Mariborski in dnevni drobiž

Šef češkoslovaškega gene-ralnega štaba v Mariboru

Z dunajskim brzovlakom, ob 13.53 se je pripeljal danes v Maribor v spremstvu več štabnih oficirjev šef češkoslovaškega generalnega štaba, general Sirovy. Na kolodvoru so pozdravil visokega go-sta: komandant mesta general Spasić, ve-liko župan dr. Schaubach in imenom mestne občine podžupan dr. Lipold. Gos-tom je bila prirejena na kolodvoru za-kuksa, nakar so se ob pol treh odpeljali z avtomobili v Falo, da si ogledajo tam-kajšnjo elektrarno. Danes, ob 5.20. pop. se gostje odpeljejo naprej proti Zagrebu in Beogradu.

Matura na drž. ženskem učiteljišču v Mariboru

Pod predsedstvom g. Josipa Westra, oblastnega nadzornika v pokouju, so se vršili od 18. do 23. junija ustni zrelostni izpiti na drž. ženskem učiteljišču. Zre-lostni izpit so napravile:

Bajec Lucija (z odliko), Beranič Ana, Benc Stefanija, Bizjak Evgenija (z odli-ko), Bobič Nada (z odliko), Bogatec Vi-da, Brinar Matilda (z odliko), Cvar Sta-nislava, Cverlin Neža, Ditz Elza, Dugar Leopoldina, Gaberc Ana, Grafenauer Eli-zabeta, Jamšek Vida (z odliko), Klinc Kristina, Korbar Pavlina (z odliko), Krammer Magdalena, Kukovič Ljudmi-la, Kunst Emilija, Kurbus Jožefa (z odli-ko), Langof Dragotina (z odliko), Maca-rol Zora (z odliko), Majhen Stefanija, Nachtigal Marija, Nagele Terezija, Per-čič Roza (z odliko), Prah Alojzija, Rabič Marija, Rutter Marija (z odliko), Sabati Leandra, Starc Justa, Starc Jožica, Sto-par Angela, Strojjan Slava, Šegula Tere-zija (z odliko), Semrl Darinka (z odliko), Šercelj Ana (z odliko), Šinkovec Ana, Štern Ana, Šuc Marija, Tomec Kristina, Trepčnik Ernesta (z odliko), Urleb Ne-ža, Verbek Alojzija (z odliko), Župan Ana.

K zrelostnemu izpitu je bilo pripuščeni-h vseh 49 kandidatinj IV. letnika. Zre-lostni izpit je napravilo 16 kandidatinj z odliko, zrelih 29 in 4 kandidatinj je dovoljen ponovljalni izpit v septembru.

Smrt zaslužnega rodoljuba na severni meji.

V nedeljo ob pol 10. zvečer je umrl v St. Iju v Slov. gor. posestnik Franc Frei-ham, stara slovenska korenina, eden tistih, ki so vztrajali v srđitem predvoj-nem boju za našo severno mejo. Imeno-vani je bil ustanovitelj kmetijskega bral-nega društva, ustanovil je knjižico, kate-ri je daroval sam 200 knjig. Občinski od-bornik je bil od leta 1906, od leta 1919—1922 pa gerent šentilske občine. Več kot 20 let je bil v načelstvu Posojilnice. Vse svoje moči je posvetil že od mladih nog slovenski stvari na naši ogroženi meji in ga je zato šentilska občina za velike njegove zasluge imenovala častnim čla-nom. V časih, ko se je pod Avstrijo vršil srđit boj za najsevernejšo slovensko ob-čino, je pokojni bil najagilnejši in najpo-žrtvovalnejši. V časih, ko so mariborska narodna društva hodila buditi na mejo narodno zavest, je bil Freiham zmiraj ti-sti, ki je imel navdušene pozdravne govo-re. Naj bo pripomnjeno, da je bil pokoj-ni priprost kmet, ki si je s pridnostjo pri-dobil veliko izobrazbo in uredil vzorno kmetijo. Bodi mu lahko slovenska zem-lja, ki jo je tako iskreno ljubil.

Socijalistična obsodba režima.

Pokrajinsko načelstvo socijalistične stran-ke Jugoslavije za Slovenijo je imelo vče-raj v Celju svojo sejo. Komunikne stran-kinega vodstva o zločinu v skupščini je vzelo na znanje, posebej pa je še ugotovi-lo, da je sedanji režim na neustaven in neparlamentaren način prišel na krmilo ter z nasiljem, korupcijo in zanikanjem vsake demokracije dovedel do katastro-fe. Vlada je izgubila vsako moralno pravi-co, da bi ostala še samo trenutek na državnem krmilu. Iz protesta proti ne-parlamentarnemu in profizakonomitemu re-žimu ne gre socijalistični poslanec v skupščino, dokler bo stala ta vlada na če-lu države.

Z drevesa je padel

včeraj popoldne komaj 10letni Vonek Anton. Dobil je težke notranje poškodbe. Rešilni oddelk ga je oddal v bolnišnico.

Pozdravljene — češke hazi-našice

Prvič pozdravlja naše obmejno mesto Maribor v svoji sredi predstavnike spor-ta bratske republike Češkoslovaške. Ka-kor je navdajalo veselje vsa naša sre-ja, ko smo sprejemali na naši zemlji zastoj-nike raznih češkoslovaških društev in korporacij pričeniši pri Sokolu — ponosu Slovanstva — in dalje ob prihodu praških senatorjev, češkoslovaških železničarjev, pevskih društev, in mnogih mnogih dru-gih milih bratov in sestrá iz našega se-vernega najbližjega člana velike slov-an-ske družine — ravno tako prisrčno in od-krito sprejemamo danes športnike zlate Prage in to tembolj, ker predstavlja žen-ski sport hazenski, ki je pri nas šele v prvem razvoju, prav posebno vrsto slo-vanskega sporta, ki je najlepše razvit baš v Češkoslovaški! Želimo, da bi se počutili naše sestre-hazenašice iz ČSR tako v Mariboru, kakor tudi na vsej tur-neji po naši domovini od Drave do Var-dara prav tako, kot bi igrale doma ob Vitavi ali Labi ter smo prepričani, da bo njihov prihod mnogo pripomogel k raz-širjenju lepega hazenskega sporta — med Slovenci, Hrvati in Srbi. Pozdravljeni! Na zdar!

SK. Slavija odigra jutri v torek ob pol sedmih zvečer prijateljsko tekmo z dru-žino ISSK. Maribora v Ljudskem vrtu.

Smrtna kosa.

V noči od petka na soboto je preminu-la gospica Tanja Rosina, sestra g. dr. Igorja Rosine, odvetniškega koncipijenta v Mariboru, hčrka pokojnega voditelja mariborskih Slovencev, g. dr. Fr. Rosine. Bolehala je že dalj časa in jo je sedaj smrt rešila teškega trpljenja. Pogreb se bo vršil jutri, v torek, 26. t. m. ob 4. pop. iz kapelice pokopališča na Pobrežju. — Blag ji spomin, težko prizadetim naša iskreno sožalje! —

Koncert »Drave« v Dravogradu.

V nedeljo, dne 24. t. m. je poletel moški zbor naše »Drave« v Dravograd, kjer je priredil popoldne ob 4. v dvorani tamkaj-njega kina dobro obiskan koncert. Pribi-ti moramo takoj v začetku, da je moški zbor »Drave« od svojega zadnjega kon-certnega nastopa v Mariboru v začetku marca znatno napredoval. Program je obsežal po večini točke, ki so se izvajale n akoncertu v Mariboru (brez solotočk), dodali so se mu še zbori kakor Adami-čeva Polonica, Mirkova: Na trgu, Faj-gelj-Bizeljski: Stara ljubezen in drugi Posamezne točke so se izvajale še precizneje, kakor v Mariboru, zbor se je iz-popolnil z dobrimi glasovi, tako, da lahko rečemo, da je v sedanji formi eden naj-boljših moških zborov v Sloveniji. Naj-bolj so ugajale navzočemu občinstvu Adamičeva: Je pa davi slanica pala z ba-ritonskim solom, ki ga je simpatično za-pel g. Faganelli, nadalje Fajgelj-Bizeljskega: Stara ljubezen in pa Adamičeva kmečka pesem, ki so jih morali pevci vsi ponoviti. Čestitamo iskreno in želimo, da zbor v sedanji formi ostane in da si be-znal agilnega pevovodjo, ki ga ima seda v osebi g. Horvata, kojega poznamo ko inteligentnega, zelo muzikalnega in ener-gičnega človeka, tudi obdržati, tako, da bo zbor kmalu na taki višini, kakor si je sedanji pevovodja želi. Zato vztrajajte in po tej poti naprej!

Na deški meščanski šoli v Mariboru

je vpisovanje učencev v petek in v so-boto, dne 29. in 30. junija, vselej od 8. do 12. ure. Radi določitve razredov se mo-rajó razen novincev vpisati tudi vsi do sedanji učenci, ki hočejo še nadalje pose-čati ta zavod. Kakor doslej se lahko vpi-šejo tudi sinovi onih roditeljev, ki ne sta nujejo v mestu ali nimajo tu stalneg-posla. Takí zunanji učenci pa se moraj pri glavnem vpisovanju dne 30. in 31. av-gusa izkazati, da so ali plačali šolnin 200.— Din, ali pa da so bili oproščeni Potrebno pobotnico oziroma oprostitilno listino si lahko preskrbe v počitnicah.

Streljačka družina

poziva svoje članstvo, da se udeleži tek-movalnega streljanja Slovenskega lov-skega društva, ki se bo vršilo dne 29. t. m. ves dan. Pravico tekmovalja imajo sam-civilni člani Streljaške družine. 127